

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Várad-utca 2127.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	--	--

Tartalom. Az „Egyetemes Presbyterián Szövetség“ alkotmányi szervezete. Csiky Lajos. — Se ipsum noscere. Révész Mihály. — Egyetemes konvent ülésai. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetés.

Az „Egyetemes Presbyterián Szövetség“ alkotmányi szervezete.

Bevezetés.

A mennyiben a világ különböző részein, bár különböző nevek alatt, több református hitet valló és presbyterián elvek alapján szervezett egyházak találhatók; a mennyiben régebben ezek közül több szoros viszonyban szokott volt már állani egymással, de jelenleg sem társulati, sem működési tekintetben semminemű látható kötelék sem egyesíti őket; és a mennyiben úgy látszik, hogy Isten gondviseléséből elérkezett az idő, a mikor mindannyian teljesebben kimutathatják lényegi egységüket, szorosabb viszonyba léphetnek egymással és egyesült működéssel jobban előmozdíthatják nagy ügyeiket: elhatározott egy Presbyterián Szövetség alakítása, mely időről-időre oly célból jó össze egyetemes zsinatra, hogy azon közös érdekű tárgyokról tanácskozzék és hogy előmozdíthassa azon célokat, a melyekért az egyház, isteni Ura és egyedüli Királya által megalakított.

Midőn a presbyterián egyházak megalkotják ezen Szövetséget, nem akarják a többi egyházakkal való testvéri összeköttetéseiket megváltoztatni, de sőt készek velők, mint eddig is, keresztyén közösségben és az Idvezítő ügyének előbbvitelében azon egyetemes elv alapján egyesülni, a melyet a református hitvallások tartanak és tanítanak, hogy t. i. Istennek földi egyháza, bár sok tagból áll, de egy test a Szentléleknek egyességében, a mely testnek Krisztus a legfőbb feje és egyedül a szentíratok a csálhatatlan törvénye.

A szervezet cikkelyei.

I. Név. Ezen Szövetség úgy fog ismertetni, mint „E világban szétszórtan levő presbyteri rendszert tartó református egyházak Szövetsége.“

II. Tagság. Bármelyik egyház, a melyik presbyterián elvek szerint van szervezve; a melyik a hit és az erkölcsiség tekintetében az ó- és újtestamentomi szentíratok legfőbb tekintélyére támaszkodik s a melyiknek hitvallása összhangban áll a református hitvallások consensusával: igényt tarthat a Szövetségbe való beléphetésre.

III. A zsinat.

1. Gyűlései. A Szövetség rendszeren három évben egyszer jó össze egyetemes zsinaton.

2. Szervezete. A zsinatot a Szövetséget alkotó egyházak által kijelölt, lelkészekből és egyházzénekből álló küldöttek fogják alkotni; mindenik egyház küldötteinek számát a zsinat által szentesített egy tervezet szabályozván, a melyben általában a különböző egyházak gyülekezeteinek száma volt figyelembe tartva. A küldöttek, a mennyiben ez lehetséges, egyenlő számú lelkészekből és egyházzénekből álljanak. A zsinat, az ügyvezető bizottság ajánlatára, olyan presbyterián testvéreket is, a kik nem küldettek ki, meghívhat oly célból, hogy tegyenek javaslatokat, tartsanak beszédeket, vagy olvassanak fel munkákat.

3. Hatalma. A zsinatnak hatalmában van, hogy döntsön a Szövetségbe lépni óhajtó egyházak kérvénye fölött; hatalmában van, hogy fölvegye és megvizsgálja mindazon ügyeket, a melyek akár a zsinatban képviselt bármelyik egyház, akár a zsinat bármelyik tagja által eléje vitetnek, a hátrább előadandó módon terjesztetvén azok be; *de nem fog beavatkozni a Szövetségben levő bármelyik egyház létező hitvallásába, vagy alkotmányába, sem pedig benső szervezeti dolgaiba, vagy külviszonyaiba.*

4. Tárgyai. A zsinat a presbyterián közösségnek

általános érdekű kérdéseivel foglalkozik: az egyházak, és pedig különösen a gyöngye, vagy üldözött egyházak jólétére tör; Krisztusnak a földön létező országát illetőleg adatokat gyűjt és terjeszt; ajánlja a presbyterián rendszert, mint szentíráson alapulót és mint a mely minden időkre és körülményekre egyesíti magában az egyszerűséget, a hatékony erőt és az alkalmazkodási képességet; fölveszi továbbá mindazon tárgyakat, a melyek egyenesen az evangelisatió munkájával vannak összeköttetésben, — a minők a keresztyén egyháznak a világ evangelisatiójával való viszonya; a missiói munka felosztása; az egyházi erők egyesítése, — különösen a nagy városokra és az elhagyatott vidéki helyekre tekintettel; a lelkészek képzése; a sajtó felhasználása; a körárútság; az ifjúságnak vallásos nevelése; a vasárnap megszentelése; a jótékonyági műveletek megszervezése; a mértékletlenségnek és más uralgó bűnöknek elnyomása; és a hitetlenséggel és a romanissal szemben követendő ellenállás legjobb módjainak megbeszélése.

5. Eljárás módja. A zsinat módot keres, hogy irányozza és ösztönözze a közérületet munkák olvastatása, beszédek tartatása és közzététele, az egyesült egyházak és missióik állásának köröztetése, a szentírási elvek fejtegetése és az igazság védelmezése, tárgyalásai jegyzőkönyveinek a Szövetséget alkotó egyházak legfőbb hatóságaihoz való megküldése és más olyan ténykedés által, a mely úgy szervezetével, mint céljaival megegyezik.

6. Ügyvezető bizottság. A zsinat minden egyetemes gyűlése alkalmával egy ügyvezető bizottságot alakít, a melynek a kezén megy keresztül minden tudósítás és minden megbeszélésre ajánlott tárgy bejelentése. Az egy-egy egyetemes gyűlésen alakított ilyen bizottság működik ideiglenesen, a mennyiben az szükséges, a következő gyűlés előkészítésében.

IV. A szervezet megváltoztatása. E szervezet nem változtatható meg, csak a zsinat valamelyik egyetemes gyűlésén tett indítványra, ha ezt az egyházak többsége nem ellenzi és ha az a következő egyetemes gyűlésen a szavazatok kétharmadrészét megnyeri.

Imé, ez az „Egyetemes Presbyterián Szövetség“ alkotmányi szervezete, melyet a Belfastban, 1884-ben tartott harmadik egyetemes zsinat jegyzőkönyvének bevezetéséből, a XV. XVI. lapokról fordítottunk le. Jegyezzük még föl a XVI. lapról azon adatot is, hogy a zsinati gyűlésre az egyes egyházak által küldhető képviselők számaránya még régebben így állapított meg: 100, vagy kevesebb számú gyülekezettel bíró egyházak 2 képviselőt, 200, vagy kevesebb számú gyülekezettel bíró egyházak 4 képviselőt küldhetnek és ezen arányban ezerig tovább. Az 1800 és 2000 közt levő gyülekezettel bíró egyházak

képviselőinek száma 30 lehet. Legnagyobb szám a 40, ennyit küldhetnek a 4000, vagy ennél több gyülekezettel bíró egyházak.

A mi magyar református egyházunk tehát, egyetemes Névtárunk szerint 1980 anyaegyházból állván, 30 képviselőt küldhetne az „Egyetemes Presbyterián Szövetség“ gyűléseire.

Ezen alkotmányi szervezet ismertetésére azon körülmény adott nekünk alkalmat, hogy a legközelebb Budapesten tartott egyetemes konventi gyűlés alkalmával élénk vita folyt egyházunknak a jövő év nyarán Londonban tartandó egyetemes presbyterián gyűlésen leendő képviseltetése tárgyában.

Egyik tag aggodalmát fejezte ki, hogy ha a magyarországi reformátusok részt vesznek a Szövetkezet gyűlésén, ez által kötelezik magokat, hogy a közgyűlés esetleges határozatai Magyarországra nézve is irányadók legyenek. Ez pedig befolyással lehet a magyar református egyház függetlenségére, a mi semmiesetre sem kívánatos dolog.

E konventi tag bizonyára meg fog győződni aggodalmának föltétlenül alaptalan voltáról, ha elolvassa a fentebb közlött alkotmányi szervezet III. cikkelye 3-ik pontjának végén álló mondatot, tételeket. Csodáljuk azonban, hogy valakinek eszébe nem jutott azon aggodalom kifejezése után azonnal föltenni a kérdést, hogy mennyiben volt veszélyeztetve a magyar református egyház függetlensége 1877. után, a mikor tudvalevőleg csakugyan képviseltette magát egyházunk az Edinburghban tartott egyetemes gyűlésen?

Nincs mit tartani e tekintetben azon zsinattól; nincs annak semmi hatósági szerve; céljai jelezve vannak a főbb vonásokban, melyekből az is látszik, hogy nem ábrándozó pietisták seregével, hanem harczra kész férfiak táborával állunk itt szemben. Vajjon miért ne nyujtanánk mi is kezét a mi testvéreinknek, hitben rokonainknak egy fönséges célokra alkotott nagy társadalmi intézmény határain belül?

Avagy a magyar református egyház annyira erős önmagában is, hogy nincs semmi szüksége a külföldi testvérekkel való érintkezésre?

Jól van és megfelel az egészen a mi egyházunk méltóságának, hogy ám hadd szedjék és élvezzék ifjaink a külföldi stipendiumokat, de önálló férfiak valahogy ki ne tegyék a lábokat a haza határain kívül s bele ne bocsátkozzanak valamely kérdésnek idegen nyelven való fejtegetésébe, mert hírét találja venni a világ, hogy mi is vagyunk?!

Na de ne folytassuk e hangon beszédünket, mert konventünk csakugyan küldött ki a londoni zsinatra kép-

viselőket s az ügyet végleges eldöntés végett áttette az egyes egyházkerületekhez.

Fölmerültek a képviseltetés kérdésének tárgyalásakor a pénzügyi tekintetek is. Való dolog, hogy sok szükségem kell egyházunknak segítenie s hogy kevés a rendelkezésre álló pénze ahhoz, hogy költséges vállalkozásokba bebocsátkozhassék. De az is igaz, hogy ha, — bár indirect úton is, — annyi hasznát veszi egyházunk a külföldnek, rossz politika akkor azt a pénzt sajnálni, a mely, ki tudja, nem hajt-e majd kamatot egy vagy más úton ismét csak egyházunk részére?!

A debreczeni egyházi lapok eleitől fogva nagy gondal kísérték a Szövetség dolgait. Mi is kötelességünknek véljük, hogy az ezen ügy iránti érdeklődést folyton ébren tartsuk.

Csiky Lajos.

Se ipsum noscere.

(Folytatás.)

Ha a jó Isten teljesebbé engedi menni a nagy Széchényi azon látnoki szavait: „Magyarország nem volt, hanem lesz“, jól esik lelkemnek hinni, hogy már-már lételnek induló édes hazámban, reformált hitfelekezetünk virágzásának kora is majd lesz, nem pedig volt. Ezen hitemet meggyőződéssé emeli azon tény, hogy a nyugoteurópai kis és nagy nemzeteknél a keresztyén vallás által megindított szellemi és anyagi fejlődés mellett fokozatosan ébred az egyház iránti melegebb érdeklődés is. Az indifferentismus köde hazánkra leerészkedett, de csak azért, hogy majd eloszolva, annál fényesebb pompájában lássuk ragyogni a hit napját. És ha egykor eljő, pedig el fog jöni ez a boldog idő, akkor majd ki fogja fejezni bizonyára egyházunk is hittudatát. Előbb megállapodott hit, azután hitvallás!

Midőn a zsinat a leghelyesebb álláspontot foglalta el szerintem a dogmákkal szemben, hasonló elismeréssel kell lennem az iránt a kultusz és liturgia körüli intézkedéseierő is. A lekipásztör hivatalos teendőit elősorolva a zsinati törvények, protestáns szabadelvűséggel kijelölik az istentisztelet tárgyait és a liturgiai cselekményeket, a nélkül, hogy ezen lényeg mellett valamely merev külső formát, mint kényszer-köpenyegét ráerőszakolni igyekeznének istentiszteletünk és liturgiai cselekményeinkre. Szerintem is van baj kultuszunk és liturgiánk körül, de én a hibát nem az egyöntetűség hiányában, hanem valahol másutt vélem feltalálni.

Nagy hiba, hogy az orgona-művészet tovafejlődése a gyülekezet éneklésének rovására történik sok helyt. Az orgona nem vezet, hanem uralja az éneklést; a művészi közbejátszások pedig oly vontatottságot hoznak be gyülekezeti éneklésünkbe, hogy az éneksorok közti értelmi összefüggést nem képes figyelemmel kísérni a lélek s az énekelni vágyó ember kifáradva annak várásában, hogy mikor énekelhet már tovább, félre teszi énekes könyvét és hallgatja a szép orgonaszót, a mi lehet ugyan élvezet, de nem istentisztelet. Több élénkség kellene tehát egyházi éneklésünkbe, mi által több verset is énekelhetünk s így az istentisztelet tevékeny részéből több jutna a gyülekezetnek is. Gúnyoljuk a szentiványi éneket, mégis sok helyen nagy mértékben utánozzuk.

Nagy hiba, hogy a bibliaolvasás kultuszunkból kiszorult, vagy ha megmaradt is itt-ott, nincs benne köszönet. Igaz, hogy időszaki bibliamagyarázatok sok gyülekezetben divatoznak, de ez sem elég; a bibliaolvasás a kultusz kiegészítő része tartoznék lenni, annyival is inkább, mivel szeretünk arra hivatkozni, hogy kultuszunk megfelelő az apostolok korabelinek. Isteniszteletünkön a szövegből kiszakítva a nekünk tetsző egy pár szót, oly értelemben vehetjük, a milyenben nekünk tetszik, hiszen a gyülekezet a textus összefüggését a szöveggel nem tudja, mert kezében biblia nincs, mi pedig a textusnál többet fel nem olvasunk. Milyen szépen oda illenek már a predikáció előtti imádság után felolvasni 10—20 bibliai verset, lehetőleg tekintettel a felveendő textusra, — ezután czélszerűségi szempontból lehetne énekelni is még egy verset a predikáció előtt. Sokat tehetne ezen gyakorított bibliaolvasás a szent könyv népszerűbbé tételére; remélhetőleg inkább leválnék a családi nyugalmazott bibliákat a porlepte gerendáról, sőt lendülett aduánk azon szép szokásnak is, hogy az énekes könyv mellett bibliát is vinne népünk a templomba s a lelkész által felolvasásra kijelölt szakaszt ők is kikeresve, figyelemmel kísérik.

Hogy a különböző egyházakban a legkülönbözőbb ágendás könyveket használják, ez még nem azt teszi, hogy a liturgiában zavar, hanem hogy eltérés van, a lényeg azonban, a mi a fődolog, mindenikben egy. És ez elég. Különböző egyházkerületünk a liturgiai összhangon is fáradozik éppen jelenleg, mely összhang, hogy eddig létre nem jött, azt nem szerencsétlenségnek, sőt szerencsének tartom. Részemről nem hogy megütközöm a sok ágendás könyvön, de óhajtom, hogy vajha még több lenne, azonban másfelől óhajtanám azt is, hogy az alkalmi beszédek ne túl magas, gyülekezeteink feje felett repülő nyelven lennének írva, de adnának mentül több egyszerű, könnyen érthető nyelvezetű, tartalomdús, rövid, megkapó beszédeket, ezeket is nem annyira felolvasás végett, mint hogy mintakul szolgáljanak. A könyv nélkül, szabadon mondott, rövid, evangyéliomi zamatú beszéd-től több hatást várhatunk kétség kívül, mint a hosszúra nyújtott fellengző felolvasástól. Különösen botrányos az urvacsorát megelőző hosszadalmasság; teher a papra, népre egyaránt, még sem járja le magát, — hiában, a rossz szokás konzervatív. Kérdésbe teszem, hogy időnyerés, de meg az urvacsora iránti érdeklődésre való tekintetből, nem volna-e czélszerű és üdvös az angol, skót és amerikai presbyterianusok azon gyakorlatát honosítani meg, hogy a presbyterek előbb felvénnek az urvacsorát a lelkészszel, azután pedig a lelkész által elbocsátott presbyterek indulnának meg előbb a kenyérrel, majd a borral s a padokban kézzel-kézre menne az odanyújtott szeletkenyér s pohárbor, a pad tulsó végén elfogadná a maradékot egy ott álló presbyter. Ha 10—20 presbyter segédk-znék így, természetesen sokkal gyorsabban végződnek az urvacsora. És ebben nemcsak az urvacsora profanálását nem látom, de úgy vélem, hogy ez által a presbyterekben ébresztenék a tudatot, hogy ők a lelkészeknek segítői a templomban is, nemcsak a presbyterium szavazó gépei; az így felbuzdított presbytereket aztán inkább lehetne indítani, hogy a belmissió terén is nyujtsanak segédkezet, a mit ez időszerint nem igen tesznek.

Révész Mihály.

(Folyt. köv.)

Egyetemes konvent ülései

1887. nov. 19—26).

Lapunk mult száma a „Különfélék“ rovatában hozott már némi tudósítást egyetemes konventünknek Budapesten közelebb tartott gyűléséről. Referadánkat folytatjuk, illetőleg az elmondottakat is kiegészítgetjük a következőkben:

A rendes tagok csaknem kivétel nélkül mindnyájan megjelentek, nevezetesen: a dunamelléki egyházkerületből Szász Károly püspök, gróf Tisza Lajos főgondnok, Baksay Sándor, Filó Lajos, Szilágyi Áron egyházi és Ballagi Mór, Kerkápoly Károly, Szilágyi Dezső világi képviselők; dunántúlról Pap Gábor püspök, Chernel Ferdinánd (mint Tisza K. főgondnok helyettese), Csonka Ferencz, Körmeny Sándor egyházi és Beóthy Zsigmond, Véghelyi Dezső világi képviselők; tiszáninnenről Kun Bertalan püspök, br. Vay Miklós főgondnok, Fejes István, Makay D. egyházi és Lükő Géza, Mocsáry Lajos világi képviselők; tiszántúlról Révész Bálint püspök, Vályi János főgondnok, Szabó János, Szél Kálmán, Szeremley József, Tóth Sámuel egyházi és gróf Degenfeld József, György Endre, dr. Tisza István világi képviselők; Erdélyből Szász Domokos püspök, báró Kemény Gábor főgondnok, Benkő István, dr. Kovács Ödön, Szász Gerő egyházi és báró Bánffy Miklós, dr. Kolozsvári Sándor, Szász Béla világi képviselők.

Kun Bertalan püspök-elnök szép imádsága után báró Vay Miklós főgondnok, mint világi elnök, rövid néhány szóval megnyitotta az ülést.

Az első nap tárgyai közt első volt a konventnek azon határozata, hogy az egyetemes presbyteri Szövetségnek jövő évben Londonban tartandó gyűlésén képviseltetni fogja magát s elfogadta a javaslatba hozott küldötteket: Filó Lajos, György Endre, Szilágyi Dezső, Balogh Ferencz, Csiky Lajos. Ezen ügy aztán még kétszer forgott szőnyegen azon alakjában, hogy vajjon belépjen-e a mi magyar református egyházunk azon Szövetségbe? Az ügy az egyes egyházkerületekhez tétetett át. Utaljuk különben az ezen tárgy iránt érdeklődő olvasóinkat e számunk vezércikkére.

A mult számban már felsorolt tárgyakon kívül fontos tárgya volt az első napi ülésnek a középiskolák államsegélyezése ügyében kelt közoktatásügyi miniszteri intézmény, a mely tudatja, hogy a zilahi gymnasiumnak 5500, a szászvárosinak 5000, a sepsi szentgyörgyinek 3500, a csurgóinak 4000 és a miskolczinak 3500 frt államsegély útalványoztatott, mint az 1887—88. évre szóló rendkívüli segélyezés. Általános beruházásokra csak 4 intézetnek jutott államsegély, a mennyiben mindössze 40,000 frt bocsáttatott e célból a miniszter rendelkezésére. Ezen összegből, mint egyszermindenkorra szóló segély, a budapesti főgymnasiumnak 20,000, a máramaros-szigetinek 10,000, a szászvárosinak 6000 és a zilahinak 4000 frt adatott.

Az illetékegyenértéki adó tárgyában a pénzügyminisztérium azon leírata, hogy az ilyen természetű adó miatti végrehajtás első sorban az egyház kezelő gondnokán eszközözendő csak az esetben vezethető a haszonélvező egyházi hivatalnok, a lelkész, a tanító ellen, ha az eredményre nem vezetne, — tudomásul vétetett.

Bejelentetvén, kedves tudomásul vétetett, hogy az 1874. t. cz. 3. §-a alapján, egy konkrét eset alkalmából ki-

mondta a pénzügyi bíróság, hogy az egyházi czélokra szolgáló tőkék tökekamatadó alá nem esnek.

A konventi gyűlésnek legtöbb idejét, három napot, a közalap ügyeinek tárgyalása vette igénybe. Mult számunkban már jeleztük a tiszántúli egyházkerületben közalapi segélyt nyert lelkeszek és egyházak neveit. Most pedig közöljük ugyancsak a közalapról az egyes egyházkerületek részére a missiói czélokra kiadott segélyeket.

I. A dunamelléki egyházkerületben: A beskai missionariusnak és a becsmeni, dobanovcezi, mojavéljai tanítónak 600 frt állandó évi segély kiutalványoztatik. Banovcezi missiónak egyszersmindenkorra 1000 frt, állandó 750 frt; Szelestyének 500 frt; Tisza Kálmán-falva: egyszersmindenkorra 1000, évi állandó segély 500 frt. Kuczurai l. egyháznak öt évre 150 frt évi segély.

A dunamelléki egyházkerületben egyszersmindenkorra 2000 frt, évi állandó segély: 2500 frt, összesen 4500 frt szavaztatott meg.

II. Dunántúli egyházkerületben: Selmezbányán administrator lelkész díjazására: 500 frt évi segély állandóan; kaposvári egyház részére 200 frt állandóan; pozsonyi miss. a samarjai lelk.-nek 200 frt állandóan. Esztergom 200 frt állandóan, köves-kállai lelk.-nek 150 frt állandóan, Verőcze vidékének 200 frt áll., Nagy-Kanizsa 500 frt áll., daruvári missiói lelk.-nek 200 frt áll., Kerencsa s Pizanicza egyszersmindenkorra 600 frt, kerencsai tanítónak 150 frt állandóan, Brekinszka 350 frt áll., Fiume 500 frt áll., belső somogyi egyházm. missiói bizottságának 150 frt állandóan. Összeg: egyszersmindenkorra 600, állandóan 3300 frt, együtt: 3900 frt.

III. Tiszáninnen i egyházkerületben: Eperjesi alakuló egyháznak: 500 frt állandóan, ha megalakul; a megalakulásig 200 frt, minaji lelkésznek 300 frt állandóan, az egyháznak egyszersmindenkorra 200 frt, jenkei lelkésznek 300 frt állandóan, szentesi lelk. 200 frt áll., ozdi vándorlelkésznek 500 frt áll., homonnai missiói lelk. 300 frt áll., lucskai missiói lelk. 300 frt állandóan. Összesen: állandó segély 2600, egyszersmindenkorra 200 frt, együtt 2800 frt.

IV. Tiszántúli egyházkerületben: Békéscsaba egyházmegyének 1500 frt állandóan, erdőhegyi egyh. 150 frt áll., Lippa részére 250 frt áll., a szervezkedésig a lelkésznek ebből 100 frt, Boros-sebes 300 frt, polgári missiónak egyszersmindenkorra 1000 frt, állandóan 200 frt, bihari Körös n.-révi 200 frt áll., bilkei missiónak 200 frt áll., munkácsi lelkésznek 600 frt áll., M.-Sziget 300 frt áll., técsői, huszti, n.-szöllői lelkésznek 300 frt áll., dolhai missiónak 300 frt állandóan: Összesen: állandó segély 4300 frt, egyszersmindenkorra 1000 frt, együtt 5300 frt.

V. Erdélyi egyházkerületben: Csikszeredai körlelkésznek 500 frt állandóan, hosszúfalvi körl. 300 frt áll., mihályfalvi körl. 200 frt áll., szamosújvári körl. 150 frt áll., ördögkúti körl. 300 frt áll., noszalyi körl. 150 frt áll., mező-ráhi körl. 100 frt áll., maros-ilyei körl. 150 frt áll., piski-petrozsényi körl. 200 frt áll., tancsi körl. 150 frt áll., uzdi-szt.-péteri körl. 100 frt áll., ó-topliczai körl. 150 frt áll., feltorjai körl. 100 frt áll., segesvári körl. 200 frt áll., görgény-szt.-imrei körl. 100 frt áll., detrehegyi körl. 200 frt áll., hilosvai körl. 200 frt állandóan, együtt 3250 frt. Mócsi körlelkésznek évi 100 frt, egyszersmindenkorra 100 frt, maros-hidasi körl. évi 100 frt, egyszersmindenkorra 100 frt,

szinnyei körl. 400 frt, szt.-esztényi körl. 200 frt, romániai missiónak 1000 frt 32 évre. Összesen: egyszermindenkorra 200 frt, állandó segély 5050 frt, együtt 5250 frt.

A közalapi kezelési szabályok módosítása tárgyában a végrehajtó bizottság többsége következő indítványt tett: „A bevallásoknak és felszólamlásoknak változatlanul a kezelési szabályok szerint kell történni. mert ezek elrendezése a zsinati törvényen alapszik; ellenben a behajtás módjára nézve nem találja szükségesnek szigorúan ragaszkodni azon kezelési szabályokhoz, melyek e tekintetben fennállanak, hanem megengedhetőnek véli, hogy az egyházak a családfókra eső összegeket akár az egyházi adóval kivessék az illető családfókra, akár közmunkával beszerezzék, akár közvetlenül a családfóktól szedjék, azonban az egyház vagyona és rendes bevétele megterhelhetése nélkül.”

A bizottsági kisebbség s különösen Kovács Albert bizottsági jegyző az eddigi rendszer fentartását javasolta s midőn mégis a többség javaslata ment keresztül, Kovács Albert, személye ellen intézett kifogásnak tekintvén a javaslatot, írásban beadta jegyzői tisztéről való lemondását, melyet csak a gyűlés tagjai s különösen az elnökség iránti tiszteletből vett későbbben vissza.

Fontos tárgya volt még a gyűlésnek az iskolaügyi bizottság által a protestáns tudományos irodalmi Társaság ügyében tett jelentés s az arra hozott határozat, a mint következik.

„A múlt évi konvent 66. jegyzőkönyvi szám alatt kimondván, hogy egy protestáns tudományos irodalmi Társaság létrejöttét óhajtja, arra nézve erkölcsi támogatását felajánlja, utasította bizottságunkat s különösen annak elnökét, hogy a társadalmi uton megindult mozgalmat kísérje figyelemmel, esetleg ahhoz a kívánt érintkezés útján járuljon hozzá s következő konventre úgy az ez irányban eddig törtétekről, mint a konvent által netán tovább teendők iránt adjon véleményes jelentést.

Ennek folytán tisztelettel jelentjük, hogy a tervezett társulat tervjavaslata szétküldetett és már eddig is igen örvendetes fogadtatásban részesült úgy a különböző prot. egyházi testületek (egyházkerületek, egyházmegyék, egyházközségek és tanintézetek), mint egyes buzgó egyháztagok (világiak és egyháziak) részéről. A testületek törvényes gyűléseiken, az egyesek az egyházi lapok útján jelentették ki hozzájárulásukat, sőt némelyek már a szabályjavaslatban ajánlott illetékeket is beküldték, úgy, hogy a megindult mozgalom már oda fejlődött, hogy a tényleges szervezkedés és alakulás nem csak lehetővé, de elodázhatlanná lett. Azonban a mozgalom még eddig csak társadalmi úton és a sajtó terén folyt s az eddig törtétek számbavételével, a tényleges megalakulás kezdeményezésével, a dolog természete szerint, senki megbízva nem volt. Arra nézve, hogy az alakulás megtörténte előkészítették, javaslatba hoztuk, hogy kérje fel a konvent az 5 egyházkerület pöspökeket, hogy vegyék számba a kerületek kebeléből eddig történt ajánlkozásokot és legkésőbb 1888. febr. 1-ig küldjenek be kimutatást a konvent nagymélt. világi elnökéhez. A nagymélt. világi elnök úr pedig kéressék meg, hogy ezen kimutatások beérkezése után kegyeskedjék közreműködni, hogy a tényleges alakulás és szervezkedés megtörténjék.

A bizottság előterjesztése tudomásul vétetik, a főt. püspök urak felkéretnek, hogy vegyék számba a kerületük-

ből eddig történt ajánlkozásokot és legkésőbb 1888. febr. 1-ig küldjenek be kimutatást a konvent világi elnökéhez. Világi elnök úr pedig megkéretik, hogy ezen kimutatások beérkezése után működjék közre, hogy a tényleges alakulás és szervezkedés megtörténjék.”

A jogakadémiák tárgyában az államkormány megkérestetik, hogy a jogtudori vizsgálat az ügyvédi vizsgálat előfeltételül ne követeltessék s az ügyvédi vizsgálat előfeltételül jelenleg követelt tudori szigorlat annak megfelelő szigorú államvizsgálat által helyettesítettessék, mely államvizsgálat a jogakadémiákon is letehető legyen. Továbbá felkéri a konvent az államkormányt arra is, hogy az 1883-ik évi I. t. cz. 3. §-ában kiállításba helyezett és legközelebb szervezendő közigazgatási tanfolyamok hozassanak szerves összeköttetésbe a jogakadémiákkal, végül gondoskodjanak az egyházkerületek, hogy jogakadémiákon bölcsészeti tanzékek állíttassanak és jogi seminariiumok rendeztessenek be.

A többi tárgyakra nem terjeszkedünk ki, mivel a konventi jegyzőkönyvek minden egyes egyháznak meg fognak küldetni.

Irodalom.

Korszerű egyházpolitikai kérdések tárgyalatosan megvitatva, hazai törvényeink szempontjából. Irta Dr. Laurán Ágoston, n.-váradai gör. szert. kath. kanonok. N.-Várad. 1887.

(Folytatás.)

Az interkonfesszionális törvényről kieszei, hogy az a katolikus egyházra épen nem tartozik, mert ebben a törvényesen bevett ker. vallásfelekezetek viszonyosságáról van szó, már pedig a katolikus vallás a Fejér György „Codicillus diplomaticus“-a szerint: „est haereditaria, avita, constitutionalis, non recepta.“ És hogy az 1868-iki törvényhozás is így gondolkozott, világos abból, hogy keresztény kifejezést használ. Így pedig a kálvinisták és lutheránusok írják. Egész más, ha keresztény lenne a törvény szövegében, ekkor talán magára is venné ezt e t. kanonok úr?

No hát keresztényt irnak az unitáriusok is s így ez a roppant argumentum elesett.

A mi pedig a katolikus vallás avitaságát illeti: bátor vagyok úgy okoskodni, hogy a valódi haereditaria és avita vallás hazánkban a pogány vallás volt és a ker. vallás bármely felekezeti alakjában: recepta religio. Sőt magára a dialecticus szerzőre nézve sem a görög-katolikus vallás az avita, hanem a görög-keleti, mely 1054-ben ünnepélyes átkozódások közepette vált meg végképen Rómától s melynek kebelébe hazánkban I. Leopold ideje óta térnek át, a római hatalom és húsos fazekak után vágyó pópák vezetése alatt a régebben pressionált görög-keleti egyházközségek. De hogy a recepta religio alatt, maga a római katolikus klerus a saját egyházát is értette, kitetszik onnan, hogy midőn ez a kifejezés az 1712-iki és 1715-iki törvényekben előjött, a katolikus papság tiltakozott s az őket illető „recepta“ helyett a „tolerata“ kifejezés beigtatását szorgalmazta, a miből akkor nem lett semmi.

Ahhoz pedig, hogy az 1868-iki törvény alkotóit valaki

azzal gyanúítsa, mintha ők a törvényesen bevett ker. válásfelekezetek kifejezés alatt a római katolikus felekezetet nem értették volna, legalább is nagy együgyűség, vagy a világos tények rossz szándékú ferditése kívántatik. Laurán kanonok úr szerint tehát az 1868-iki LIII. t. cz. a katolikus egyházra egy cseppet sem tartozván, csupán és kizárólag a felekezetekre, a szektákra vonatkozik ennek minden §-a. Az ő interkonfesszionális törvénye a Corpus jurisban található. Gondolom, a legelső és kedvesebb alaptörvény az 1523-iki 54. és az 1525-iki 4-ik t. cz. lenne ő előtte. S bár nem fejezi ki nyíltan, de a sorok közt kiolvasható az a vágya, hogy t. i. a szektákat a II. Ferdinánd, I. Leopold és Mária Terézia uralkodása alatti viszonyok közé kellene juttatni.

Csak hogy t. kanonok úr, ezek az idők nem jönnek többé vissza. Ön és társai merenghetnek a régi szép napok emlékein; sőt elérhetik azt is, a mit már V. Pál elért, hogy pápájokat „Vice Deus“-nak is nevezgetik, de a humanismus és szabadság felé törekvő világ folyását meg nem fordíthatják. Az idő óramutatóját csak egy perczel sem tolhatják vissza. Ime a n-váradai Schlauch püspök, mily „subtilis“ módon akart közelebb a delegációban egy kis szúrást adni Olaszországnak; de biz az ő pápája érdekében tett felszólalása siket fülekre talált s indítványával egyedül maradt. O tempora, o mores!

— s.

(Vége köv.)

I. Magyar Ábécze és Olvasókönyv. Az elemi iskola I-ső osztálya számára. Szerkesztette Dóczy Gedeon tanár, a debreczeni ev. ref. egyház leánynevelő intézetében igazgató. Pályadíjt nyert mű stb.

E mű a Prot. Lap hasábjain ismertette volt már röviden. Fel voltak sorolva előnyei, mik becsessé teszik azt, mint tankönyvet; de elhallgatva lettek hiányai, melyeknek pedig egy könyv ismertetésénél feltüntetve kell lenniök, hogy hadd lássa maga a szerző is, melyek azon tévedések, miket — újbóli kiadás esetén — elenyésztetni mulhatlanul szükséges.

Tankönyvirodalmunk e legújabb termékét élénk figyelemmel olvastam át. Kettős érdek vezetett a műnek beható átnézésénél. Először az, mert az az egyházkerület aegise alatt látott napvilágot, s mint ilyen, pályadíjjal lón megjutalmazva. Másodsor pedig az, mert olyan férfiú szerkesztette e művet, ki mint tanító bizonyára gyakorlatilag is foglalkozik avval, mit művében előad. Mint a gyakorlat emberének ismerni kell a gyenge gyermek értelmi képességét. Tudnia kell, hogy mit lehet egy tankönyvben olyat megírni, a mit a kezdő gyermek bővebb magyarázat nélkül megérteni, felfogni képes. Megfelelt-e e fontos feladatnak...? Leplezetlenül kimondhatjuk, hogy nem mindenben elég szerencsével. Ám lássunk a műből — állításunk igazolására — egyes helyeket.

Mellözve azonban azon idegen s a nép ajkán ritkán hangoztatott szavakat, melyeknek a vezérkönyvben szerző szokottabb jelentését is adja; csakis azok közül sorolok fel néhányat, melyeknek ott semmi magyarázatok adva nincsen. Ezek közt már találhatunk olyanokat is, a melyeknek jelentésök még magát a tanítót is gondolkodóba fogják ejteni.

Mindjárt a 17-ik lapon a bendő szó ötlük szemünkbe.

Kétségtelenül, ha csak gépies olvasásról van szó, úgy mind egy, akármit írunk is a gyermek elé. Ugyde egy lelkiismeretes tanítónak legelső kérdése ez a növendékhez: „érted-e, a mit olvassz?“ Jobb lett volna azért e szó helyett a szokottabb gyomor kifejezés. Úr van-e a térben? Nagy fizikusnak kell lenni annak az ábéczés gyermeknek, a ki ezt megérteni tudja. A hús, vér és rost. Természetesen egy kis bonczani előadás kívántatik hozzá, megmagyarázni, hogy ezek tulajdonképen azon fonalszerű szálak, melyekből az állati és növényi testek állanak. — Bog (27-ik lap). Szerző előtt a vezérkönyvben = csombók. De hát ismét kérheti a gyermek, hogy mi lesz az a csombók? Ez megint magyarázatot igényel. Helyesebb lenne talán ez: bog = bütyök, göcs a fákön és növényeken, vagyis ágbog. — Az inga leng (28-ik lap). Ismét fizikai előadás a kezdő gyermeknek! Hangjelle (31-ik lap). Nem gyermeki felfogáshoz való kifejezés. Az a kóürmérték (32-ik lap). Magyarázatot igénylő szó. Bacsó (43-ik lap). Hány százaléka akadna még a tanítók közt is azoknak, a kiknek meg kell magyarázni, hogy bacsó = számadó juhász, juhász gazda! A bírálóknak azt már csakugyan nem kellett volna megengedni, hogy e szokatlan szó ábéczésben napvilágot lásson. — Gyurgyalag (57-ik lap). Sokan kérhetik a tanítók közül, hát ez már megint miféle species? Nem tudom, hogy magam is nem tévedek-e, ha én e szó alatt a parti rigót értem? — Zsolozsma (66-ik lap) szónak semmi helye e tankönyvben. De nem is egészen helyes magyarázata a = csendes éneklés. Jobb lenne talán ez = Istent dicsőítő ének, vagy pedig ima.

A második rész, mely olvasmányokat tartalmaz, sokkal szerencsésebben van szerkesztve, mint az első. Könnyen érthető kedves kis olvasmányok ezek, részben jó nevű szerzőktől összeszedve! Ez elbeszélések szerzői jól ismerik a gyermek kedélyvilágát. Le tudnak hozzájuk szállani, hogy megértessék magokat.

A mi már a mű árát illeti (a bizományos Csáthynál 20 kr), viszonyítva a Gönczyéhez, melynek ára 14 kr, mindenestre nagyon drága. Hanem még nagyobb baj az, hogy a viszontelárúsítók nagy %-ra dolgoznak. Így p. o. Pauker Váradon, erősen bemázolva azon helyet, mely az árat kitünteteti, a tanítóknak darabját 22, a tanulóknak pedig 25 krért árúsítja el.

Azon lelkészek közé tartozom, kik az egyházkerület határozata előtt tisztelettel meghajolva, annak gyülekezetök körében mindig érvényt szerezni igyekeznek. Meghozattam eddig mindazon tan- és vezérkönyveket, melyek az elemi iskolák használatára kiadva lettek. Így a Gönczy-féle kipróbált s közbeeső ábéczet is félretéve, a Dóczy által szerkesztettet vétettem használatba. De jelen alakjában, szokatlan kifejezéseivel, nem találom e művet egészen sikerültnek. Talán majd, ha a jelzett és általam mindenütt fel nem említett hiányok eltüntetve lesznek, dicséretre méltó s hasznos mű válhatik belőle!

M. F.

II. A mi ábéczéséről.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága legújabbán kiadta ama pályanyertes Ábécze és Olvasókönyvet, melyet Dóczy Gedeon írt, ki a debreczeni felsőbb leányiskola igazgatója már éveken keresztül. Természetes, hogy ha pályanyertes mű, kellett, hogy megbírál-

t.ott légyen s azt is fel kell tennünk, hogy minden eddig megjelenteket meghalad tökélyben. Ez okból kötelezőleg elfogultatása kimondatott az egyházkerület által, el kellett vetni az államtól eddig kiadott s általunk is használt Gőnczy-féle művet, mely azonban nem kevésbé becses, sőt jutányossága miatt előnyösebb is, főként a szülékre nézve.

A bírálatot róla közölve nem láttuk, nem olvastuk; de hát azt nem is szokták talán a nyilvánosság elé tárni; elég ha a központon jószágát megállapították, a provincia köteles engedelmessé válni, venni s fizetni az árát. Épen ezért nem hallgathatom el, hogy a békési tanítóegylet az október 20-án tartott közgyűlésében, hol a tagok tekintélyes számában jelentek meg, — a mint a Békés-Gyulai Híradóban olvasható, — bírálatot olvastatott fel Forgács Lajos tagja által a fentebbi műről és bírálatára szerint a nevezett ábéczés olvasókönyv nem felel meg a helyes módszer kivánalmainak, az sem osztatlan, sem osztott iskolában eredménynyel nem használható.

Nagy horderejű és merész szavak ezek, melyeket okvetlen le kell szállítani valakinek a maguk értékére; mert azt nem hiszem, hogy agyon hallgattassék; egy szó a maga idejében sok kételyt, bajt, félreértést el szokott oszlatni, ez eloszlato szót kérem én is e soraim után, kimutatván, mennyiben van igaz a Forgács L. kolléga úrnak fenti állítását illetőleg s ha nincsen, miért nincsen? Helyeztessék az kellő világításba, hadd lássuk, minő könyv adatik kezünkbe s dicsekedhetünk-e azzal, vagy sem?

A bírálatot tevő szavainak értelme szerint tehát a fentebbi mű, ha eredménynyel nem használható, — pedig eredményesen tanítani nekünk is legfőbb óhajításunk, törekvésünk, — kérdem, minő indokokra való tekintetből fogadtatott el Dóczy Gedeon ama könyve az egyházkerületi tanügyi bizottság által s tétetett pályanyertes művé?

Hogy lehessen használni egy oly művet iskoláinkban, mely sem osztott, sem osztatlan iskoláinkban eredményt nem biztosít?

Azt vélem, helyes dolog lett volna illető mondottan bírálónak közzé tenni bírálatát, hadd lássák mindenek, a bizottság is, hogy Názáreten kívül is támadhat próféta; épen e becses lapok t. szerkesztője se vonta volna meg a közléstől az engedélyt, sőt hiszem, örömmel tette volna azt minden kétség nélkül.)*

A Forgács L. úr bírálatára vagy helyes, vagy nem. Ha helyes, akkor irányadóul fog szolgálni, hogy egy újabb kiadású ábéczés olvasókönyv eredménynyel használhatóvá idomíttassék; ha nem helyes, kényszeríttessék arra, hogy talán könnyű vagy elfogult alapon tett nyilatkozatát visszavonja s egy egész egyházkerületi annyi iskolatanítót ne kedvetlenítsen el egy helyes irányú tankönyv használatától.

Ha más felekezetűek olvassák e bírálatot, vagy az arra tett rövid észrevételt, mit fognak mondani a központi bizottságról, hogy az egy oly tankönyvnek adott salvus conductust, a mire az teljességgel nem méltó. Hát a szülők, a kik közt lehetnek, sőt vannak is szakértők, mit fognak mondani az ily tankönyvcsere, mely elonyt semmit nem ad

*) Bizonyára kiadtuk volna s ha beküldetik, ki is adjuk. Azért vagyunk a nyilvánosság organuma. Csak ha személyeskednék, akkor nem közölhetnők. Szerk.

az eddig használt tankönyv felett? Ez megfontolásra méltó dolog!

Nekem épen nem szakom e könyvet használni, azonban beletekintvén, mindjárt vettem észre benne olyat, a mi hibás, ízléstelen. Kis János egy verse van benne a többek között, de elferdítve és Gyulai Pál neve alatt. Benne van a vers a Gáspár-féle olvasókönyvben is, lásd: Magyar olvasókönyv 3. o. Budapest, 1884. 132. lapon így:

A méh és galamb.

Egy méh, midőn mézhez virágot keresett,
Röptében véletlen a patakba esett.

Egy galamb az ágról rátekint kinyára,
S egy falevelet dob a vízbe számára.

A méh fölmász arra s így segítségével,
A partra vergődik ritka szerencséjével stb.

Dóczy G. a Gyulai Pál neve alatt így alakított:

Egy méh, midőn méznek virágot szedett,
Röptében véletlen a patakba esett.

Egy galamb az ágról reá lát kinyára
S falevelet bocsát a vízbe számára.

A méhecske reá mászik s rajta,
Szerencsésen kijutott a partra.

Vagy Gáspár, vagy Dóczy tévedett!

A 160-ik dicséretnek 2-ik verse két utolsó sorát is kár volt a 4 elsőhöz nem csatolva közleni, ha egyszer már tanulja a gyermek, csonkán ne tanulja, de épen.

B.-Gyula, 1887.

Rác János.

Emlékkövek a kis-peregi ev. ref. egyházköztség százados fennállásának 1887-ik év október hó 23-án tartott örömmünepélyéhez. Összeállította Csiky Lajos, debreczeni ev. ref. hittanár. Ára 25 kr. A tiszta jövedelem a kis-peregi ev. ref. egyházköztség ingyenskóláztatási alapjára fog fordíttatni. Debreczen. Nyomatott a város könyvnyomdájában, 1887. A 38 lapra terjedő füzet tartalma rövid előszó után: A jubiláris ünnepély programja. Előimádság Szél Kálmántól. Egyházi beszéd Csiky Lajostól. Részlet a kis-peregi egyházköztség történetéből Szondy Gézától. Zárímádság Szondy Imrétől s a jubileumi ünnepélyek leírása, némi pótlékokkal átvéve lapunk f. évi 44-ik számából. A szép czélra tekintettel ajánljuk ezen füzetet t. olvasóink szíves figyelmébe. Mi nem mehetünk be az egész füzet értékének bírálgatásába s így csak annyit jelezhetünk, hogy megrendelhető az Kis-Peregen az ev. ref. lelkészi hivatalnál, vagy Debreczenben Csáthy Károly, vagy Telegdy K. Lajos könyvkereskedéseikben.

Előfizetési felhívást hirdet Ferenczi Bernát miskolczi könyvkiadó, Kupai Dénes runyai ev. ref. lelkész „halotti beszédek és imák” című művére. Előfizetési ár 1 frt o. é. Bolti ára magasabb lesz. Gyűjtőknek 10 példány után tiszteletpéldány jár. Mint az előfizetési felhívásból látjuk, Mitrovics Gyula, sárospataki főiskolai hittanár úr, a beszédeket és imákat átnézvén, felőlök kedvezően, elismeréssel nyilatkozott s megjelenésüket a prot. egyházi irodalom mezején nyereségnek tartja. A mű megjelenik deczember hó végén.

Különfélék.

Debreczeni főiskola. Csiky Lajos hittanár, mint a Hit-tanszaki Önképző Társulat új felügyelő tanára felolvasást tartott ma egy hete, szombaton d. u. 3 órakor „A theologiai képzés menete főiskolánkban, e század folyamán“ cz. alatt a nevezett Társulat előtt, több tanártársa jelenlétében. 1806-nál messzibb, levéltári biztos adatok hiányában, nem tudott fölmenni a felolvasó, — ekkor még az egyháztörténet, az ó- és újszövetségi exegesis s a dogmatica theologia képezvén a bölcészettel, bölcészettörténettel, mathessissal, physikával, chemiával, egyetemes történettel, hazai joggal, latin és görög nyelvvel együtt a theologiai oktatás tárgyait. Minden nevezetesebb történeti pontnál megállva, egészen a legújabb korig lejött a felolvasó s az önképzésre hívta fel a Társulat tagjait. A felolvasás a Társulat Közlönyében jelenik meg, illetőleg annak épen most megjelent 2 első számában részben már napvilágot is látott.

Debreczeni ev. ref. egyházközség. A vén consistorialis épület, debreczeni egyházközségünk e hivatali háza, a városi hatóság illető közgei által megvizsgáltatván, olyan rozszantnak találtatott, hogy életveszélyes levén a benne maradás, elrendeltetett az ott székelő egyházi hivatalok azonnali kiköltözése. Most nem csekély gondot okoz az egyháztanácsnak e hivataloknak hova való elhelyezése s általában ezen egész ügynek, t. i. azon épületnek s a mellette levő kántori laknak érdekében, a várossal régebben kötött szerződés értelmében való lebonyolítása. A város nevezetesen kellő kárpótlás mellett már félig kiépült gazdasági intézete folytatásául gazdasági, reál és kereskedelmi iskolát akar azon helyre emeltetni, gondoskodván az egyház hivatalai részére alkalmas helyiségről és új kántori lakról. De az ügy végleges elintézése előtt még több leküzdendő akadály áll. — A Czegléd-utcza új templom már csaknem egészen készen van. Megérkezett s föl is állítottatott benne az igen szép góth stylben, Thék Endre budapesti műasztalos által 2000 frtért készített szószék s fenn van már tornyában a 4-ik harang. A templom felavatásának ideje még nincsen kitűzve.

Lelkészválasztás. Szabó István, előbb püspökii, utóbb n.-váradai segédlelkész mult hó 20-án szótöbbséggel a Szilágymegyében fekvő magyar-csaholyi ev. ref. egyház lelkészévé választatott meg. Sok szerencsét az önálló munkatéren!

Lelkészjelölés. Folyó évi deczemberhó 28-ikán, Nyiregyházán, az esperesi hivatalban, a felső-szabolcsi ev. reform egyházmegyében kebelezett kanyári III-ad osztályú lelkészi állomásra a következők kandidáltattak: G. Nagy Lajos encsenci, Marton Gyula mihálydii lelkészek, Hubay József esperesi segédlelkész, Vaizer Károly kanyári segéd-

lelkész és Molnár Ferencz karászi káplán-tanító. A megválasztott lelkész állomását az 1889-ik év tavaszán foglalhatja el.

Nyilvános számadás. Néhai Nagy István n.-váradai volt lelkész síremlékére újabban Soós Lajos úr T.-Dadáról 2 frtot s Liszka Nándor debreczeni jogakadémiai tanár úr 1 frtot juttattak hozzánk. Gyűjtésünk eddigi eredménye összesen 23 frt. Csiky Lajos.

Szerkesztői posta. L. A. Köszönöm az érdekes tudósítást. Nem tudtam azt már ezen számban megkezdeni, de megkezdem a jövő hetiben. Kérem majd a folytatást. — K. H. L. Kis ujszállás. A „Három emléksobrot“ fel fogjuk állítani. — N. I. Ugra. Boesáss meg, hogy e számra ígért válaszatot nem olvashatod mostan. Kiszorult ezúttal, de jön közelebb.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉS.

Vallásos iratok

magyar nyelven.

Minden küldemény Budapestről bérmentve szállítatik.

frt kr

- Bibliai kézikönyv.** Kalauzúl a Szent-Irás tanulmányozásához. Készítette *Dr. Angus József*, a royal asiatic society tagja. Lelkészek és theologiát tanulók számára. Angolból fordítva, 46 ív, földabroszokkal, vászonba kötve . . . 3 80
- Hít, Remény és Szeretet könyve** az élet kedvező és kedvezőtlen napjaira. Családi emléklapokkal ellátva. Protestáns keresztyének számára ajánlja *Csiky Lajos*. Vászonba kötve . . . — 80
Vászonba kötve aranszegélylyel . . . 1 —
Fínom bőrkötésben, aranyvágással, tokkal . . . 1 60
- A keresztyenség védelme.** Dr. Luthardt Kr. E. után németből fordította *Csiky Lajos*. I. rész. 25¹/₄ ív, kötve 1 —
- Jézus élete.** Segédkönyvül az evangéliumok czélja, összhangzása és chronológiájának tanulmányozásához. Irta Eustace R. Conder, M. A. Angolból fordítva. A szentföld térképével. 14¹/₂ ív kötve — 80
- Krisztus személyisége,** azaz: emberiségének tökéletes volta istensége kezességeül tekintve. Irta Schaff Fülöp. Angolból fordítva, 13¹/₂ ív, félvászonba kötve — 60

Megrendelések intézendők:

KÖNIG R. lelkészhez

Budapesten,

3—2

Váci-körút 76. szám.